

КЕРІВНИКИ
ПРО СВОЮ КОМАНДУ
ТА ПРО СЕБЕ

ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ

ДАНІЧ Віталій Миколайович

Декан факультету
Доктор економічних
наук, професор

Народився 3 грудня 1947 р. в с. Йовсуг Біловодського району Луганської області. У 1965 р. закінчив середню школу в с. Литвинівка того ж району і вступив на механіко-математичний факультет (спеціальність — «Обчислювальна математика») Харківського державного університету ім. О. М. Горького.

Здобувши вищу освіту (паралельно — військову) у 1970 р. В. М. Даніч був призваний до лав Радянської армії, проходив службу командиром взводу, згодом — батареї військ протиповітряної оборони. Після демобілізації, з 1972 р., працює у Ворошиловградському машинобудівному інституті (згодом — Східноукраїнському національному університеті імені В. Даля) науковим співробітником, головою профспілкового комітету, доцентом кафедр технічної та економічної кібернетики, завідувачем кафедри інформатики, директором Технологічного інституту СНУ ім. В. Даля (м. Сєверодонецьк). З осені 2007 р. Віталій Миколайович очолює факультет менеджменту СНУ ім. В. Даля.

У 2001 р. здобув другу вищу освіту, закінчив Східноукраїнський національний університет ім. В. Даля за спеціальністю «Фінанси».

В. М. Даніч — кандидат технічних наук (дисертацію «Ідентифікація швидких технологічних процесів» захистив у спеціалізованій вченій раді Харківського політехнічного інституту зі спеціальності 05.13.07 — «Автоматизація технологічних процесів та виробництва») та доктор економічних наук (дисертацію «Моделювання лавиноподібних процесів у соціально-економічних системах» захистив у спеціалізованій вченій раді Київського національного економічного університету ім. В. Гетьмана зі спеціальності 08.03.02 — «Економіко-математичне моделювання»).

Віталій Миколайович очолює науковий напрям, пов'язаний із дослідженнями швидких лавиноподібних процесів (панік та ажіотажу) у соціально-економічних системах, інформаційно-управлінських систем та технологій, моделювання та оптимізації в технічних та соціально-економічних системах. Веде підготовку аспірантів та докторантів.

Має понад 120 публікацій наукового та навчально-методичного характеру, із них чотири монографії.

Основні результати наукової діяльності опубліковані у багатьох монографіях.

До складу факультету входять кафедри: адміністрування, менеджменту, менеджменту зовнішньоекономічної діяльності.

Напрямок підготовки: «Менеджмент».

На факультеті працюють 4 доктори і 27 кандидатів наук.

Аспірантура та докторантура за спеціальністю: 08.00.04 — Економіка і управління підприємствами.

Факультет менеджменту створено в 2007 році. На факультеті навчається близько 800 студентів, половина — на денній, а інша половина — на вечірній і заочній формах навчання. Понад 200 із них — магістри. Напрямок підготовки — менеджмент.

Магістерська підготовка здійснюється за чотирма спеціальностями: менеджмент організацій, менеджмент зовнішньоекономічної діяльності, адміністративний менеджмент, управління навчальними закладами.

Дослідження здійснюються в рамках кількох наукових шкіл і напрямів, більшість із яких — нові в Україні, їх керівники — відомі в нашій країні та за її межами вчені. Професор Г.В. Козаченко очолює роботи з дослідження генезису і функціонування надвеликих економічних систем, економічної безпеки, трансакційних витрат підприємств. За результатами досліджень опубліковано понад 200 наукових робіт, з них 10 монографій. Під її керівництвом захищено 15 кандидатських і дві докторські дисертації. Професор А.Е. Воронкова керує науковим напрямом

«Стратегічне управління конкурентоспроможністю підприємств в умовах економіки знань». За результатами досліджень опубліковано близько 200 наукових робіт, з них 12 монографій, під її керівництвом захищено 15 кандидатських дисертацій. Професор В.М. Даніч — засновник і керівник нового наукового напрямку «Моделювання і управління лавиноподібними соціально-економічними процесами». Опублікував понад 100 наукових робіт, із них — 4 монографії. Кафедра адміністрування здійснює наукові роботи зі створення систем адміністрування під час управління об'єктами.

ДО ІСТОРІЇ ФАКУЛЬТЕТУ МЕНЕДЖМЕНТУ: ПРО ЧАС І ПРО СЕБЕ

А.Е. Воронкова, В.М. Даніч, Г.І. Дібніс, Г.В. Козаченко
Згадуються вірші Володимира Володимировича Маяковського з поеми «Хорошо»:

*Другим странам по сто.
История — частью гроба.
А моя страна — подросток, —
твори, выдумывай, пробуй!*

Ось і факультет менеджменту — яка там «пасть», навіть не підліток, дитина ще, вік тільки-тільки до трьох років наближається. Здається, і писати немає про що, окрім чергової агітки для абітурієнтів: такі-то кафедри, спеціальності, предмети. Стереотип.

Вирвемося з його пут. Організації, як і люди, мають передісторію, народжуються і живуть у різних іпостасях, формах. Об'єднують їх люди і події. Про них ця розповідь.

Передісторія факультету менеджменту довга. Ще в середині 60-х років ХХ століття у колишньому машинобудівному інституті при кафедрі технології машинобудування з'явилася економічна секція. Тут були зосереджені економісти й управлінці, читали вони свої дисципліни всьому інституту. У 1972 році був створений економічний факультет. Очолила його

О. М. Антипов, к. е. н., доцент, зав. кафедри адміністрування. Голова Луганської облдержадміністрації. Кавалер орденів «Знак Пошани», «За заслуги» III і II ступенів, володар почесного звання «Заслужений економіст України»

Г. В. Козаченко, д. е. н., професор, зав. кафедри менеджменту

А. Е. Воронкова, д. е. н., професор, зав. кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності

Ніна Григорівна Курс — чудовий організатор, яскрава, цікава жінка. А завідувачем кафедри організації і планування виробництва на цьому факультеті в 1973 році був Валентин Миколайович Гончаров, молодий, але досвідчений виробничник і перспективний кандидат наук. Він же став і парторгом факультету.

В.М. Даніч. Я був на той час молодим співробітником обчислювального центру і входив до складу профспілкового комітету інституту (місцевкому, як його називали), займався обліком тих, хто потребує житла, і спілкувався з цієї причини зі всіма факультетами і кафедрами. Це спілкування посилювалося, коли в 1978 році мене обрали головою місцевкому. Доводилося часто бувати на факультетах, зокрема й економічному. Пам'ятна багатьом картинка: Гончаров і Курс ідуть коридором, Валентин Миколайович щось гаряче доводить Ніні Григорівні. І Курс, і Гончаров завжди обстоювали інтереси факультету на засіданнях ректорату і парткому: активно, навіть затято — Гончаров; стримано, але наполегливо й аргументовано — Курс.

Кандидатів наук, а надто докторів, в інституті було не так уже й багато, на економічному факультеті — і того менше. Ректор, професор Олексій Миколайович Коняєв, вів наполегливу роботу з нарощування кадрового потенціалу. Кандидатів запрошували зі сторони, давали їм квартири, але головну ставку зробили на підготовку своїх. Не всі завідувачі кафедр уміли «робити» кандидатів, давалися взнаки провінційність, відсутність зв'язків із провідними науковими центрами. Але посилати молодь до цільової аспірантури не всі наважувалися, багато завідувачів ставилися до цього ревниво. Викликає пошану позиція Валентина Миколайовича Гончарова, який сам прикріпився до Московського інституту управління (де ректором була Олімпіада Василівна Козлова, його і називали — інститут Козлової) для підготовки докторської дисертації і почав посилати туди багатьох випускників своєї кафедри. Цим «мостом» пройшли Алла Єженівна Воронкова, нині завідувачка кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, Костянтин Іванович Бабенко, доцент цієї кафедри, Тетяна Семенівна Максимова, завідувачка кафедри маркетингу, Віталій Володимирович Максимов, завідувач кафедри економіки підприємства Ігор Валентинович Ключ та багато інших.

Пам'ятаю, мені потрібно було з'їздити до Москви у своїх дисертаційних справах, а разом і «отоваритися» в магазинах (адже це була середина 80-х, часи загального дефіциту). Час був літній, відпустковий, я вирішив узяти із собою дружину. А де жити? Ігор Ключ, мій давній товариш по чоловічому хору інституту (ми співали в тенорах, тільки Ігор був знаменитістю, лауреатом Всеукраїнського конкурсу, а я — звичайним аматором), запропонував зупинитися в гуртожитку МІУ, і ми поїхали. Згадую про це не заради побутових подробиць, хоча й вони інколи цікаві. У той приїзд Ігор дав мені важливий урок ефективної дисертаційної технології, на якій ґрунтувалася робота з аспірантами в МІУ. Дисертація —

Н. Г. Курс і В. М. Гончаров

це кваліфікаційна робота, нема чого над нею засиджуватися роками, а то й десятиліттями (що було властиво провінційним претендентам на вчений ступінь). Перший рік — робота з літературою, визначення завдань, формування методики дослідження, другий — дослідження конкретного об'єкта, третій — оформлення дисертації та її захист.

Цю технологію узяли на озброєння сам В.М. Гончаров, його вихованці й «цільовики», що повернулися в рідні пенати. Захисти посипалися, як з рогу достатку: В.В. Максимов, І.В. Ключ, І.Р. Бузько, Т.С. Максимова, Л.О. Дейнека, Г.І. Дібніс, Г.В. Козаченко, А.Е. Воронкова, К.І. Бабенко та інші. Я сам прихильник такого раціоналізму в підготовці наукових кадрів, прагну їх наслідувати в роботі зі своїми аспірантами.

Не хочу ідеалізувати Валентина Миколайовича, людина він яскрава, але не проста, науку сприймає значною мірою як організаційну діяльність, де найважливіше — ажітаж, натиск, швидкий ривок, хай і на шкоду фундаментальності. Не забуду, як набагато пізніше, працюючи в нього заступником декана вперше створеного факультету менеджменту (1998–1999 рр.), і займаючись докторською дисертацією вже з економічної кібернетики, почув: Віталій, я домовився про публікації в «Бізнес-інформі» (є такий науковий журнал, що видається в Харкові), терміново готуй статтю. Ось яскрава риса Валентина Миколайовича: воно йому треба, чуже горе, — стаття і дисертація тобто, але ж ні, турбується. Я приніс серйозну статтю, з масою математичних формул (моделі економічної динаміки; хто знає, той зрозуміє), показав йому і почув у відповідь український емоційний вигук: ти що, здурів? Викинь усі формули! Ти що, це все розумієш? Так, відповідаю, я все це сам робив. Гончаров: викинь зараз же! Стримуючи невдоволення, він все-таки узяв цю статтю, і вона стала початком моєї докторської дисертації.

У науці, як і в звичайному житті, бал править діалектика. Всі учні В.М. Гончарова виявилися «фундаменталістами». Я переконався в цьому, працюючи над докторською дисертацією, освоюючи економіку й менеджмент за підручниками і монографіями А.Е. Воронкової, Г.І. Дібніса, Г.В. Козаченко,

А.М. Колосова, обговорюючи з ними ті чи ті сторони економічної теорії й практики. Не раз я питав себе: де витоки такого фундаменталізму, чому з однієї кафедри вийшло так багато першокласних учених, просто професіоналів економіки й менеджменту? Доходжу висновку: головне — це невгамовність, активність лідера, високий інтелектуальний рівень студентського, а згодом і дослідницького середовища (аспірантів, співробітників), його пасіонарність. Адже в ті роки конкурс на економічний факультет був дуже високим, вступали на нього кращі школярі.

А. Е. Воронкова. У 1968 році я вступила до Луганського машинобудівного інституту на спеціальність — «Економіка і організація машинобудівної промисловості». Економічний факультет ще не створили, на цю спеціальність проводився набір абітурієнтів на вечірнє відділення. Оскільки студент-вечірник повинен мав працювати, я влаштувалася на роботу лаборантом кафедри «Організація і управління в машинобудівному виробництві». Я працюю в нашому університеті понад 40 років, і можу стверджувати, що становлення і розвиток Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля відбувалися і за моєї скромної участі.

Разом з університетом відбувалося і моє становлення як дослідника, я набувала наукового світогляду, пізнавала складні економічні процеси у промисловості.

Колектив нашого чималого кафедрального науково-дослідного сектора (НДС кафедри в різний час налічував до 30 співробітників) був молодий, повний ентузіазму і бажання проявити себе в науці.

Школи НДС'а пройшли багато моїх колег, нині добре відомі вчені та викладачі нашого університету: кандидати економічних наук, доценти Григорій Ілліч Дібніс, Андрій Миколайович Колосов, Галина Андріївна Дунь, Ігор Валентинович Клюс, Людмила Олександрівна Дейнека, Тетяна Іванівна Тітова та інші.

Але моєму професійному становленню сприяли не лише робота і спілкування з колегами. В нас була дуже сильна студентська група. Багато хто з моїх товаришів по навчанню стали згодом керівниками економічних відділів великих підприємств і наукових підрозділів. Цьому сприяли наші чудові викладачі: кандидати економічних наук, доценти Ніна Григорівна Курс (майбутній декан економічного факультету), Станіслав Йосипович Радомський, Неллі Євгенівна Гриньова, Людмила Михайлівна Гречка, Євгенія Михайлівна Кондратенко, Валентина Артемівна Литвак, Володимир Степанович Потапов та ін. Їхній педагогічний дар, здатність роз'яснювати складні економічні процеси допомогли нам у придбанні професійних знань.

Після захисту дипломного проекту й отримання кваліфікації інженера-економіста постало питання «що далі?». Природно, жодних сумнівів — лише наукова діяльність. Як писав М.А. Булгаков у одному зі своїх творів: «Во всяком хорошо поставленном учебном заведении можно стать дисциплинированным

человеком и приобрести навык, который пригодится в будущем, когда человек вне стен учебного заведения станет образовывать сам себя».

«Добре поставлений навчальний заклад» закінчений, навик придбано і залишилося сильне бажання створювати себе далі. Завідувач кафедри професор Валентин Миколайович Гончаров радив молодим співробітникам науково-дослідного сектора і викладачам кафедри продовжити освіту в столичній аспірантурі. Серед тих, кого інститут рекомендував для вступу до цільової очної аспірантури МДУ ім. С. Орджонікідзе, була і я.

Г. В. Козаченко: Я вступила до Ворошиловградського машинобудівного інституту у 1972 році. Цього року в інституті вперше здійснювався прийом на економічні спеціальності на денне відділення, і конкурс був божевільний (щось близько 17-ти осіб на місце). Сказати, що я мріяла бути економістом — сказати неправду. Просто спеціальність була нова, чим, власне, і зацікавила. Вступити змогла завдяки здобутим у школі знанням, адже закінчила її із золотою медаллю.

Економічний факультет тільки-но створювався завдяки значним зусиллям його декана, кандидата економічних наук, доцента Ніни Григорівни Курс і її заступника, тоді ще молодого Володимира Трохимовича Савченка. Вони доклали чимало зусиль і для становлення навчального процесу на факультеті, і для становлення колективу факультету, зокрема й студентського. Дуже багато для нашої групи зробила наш куратор, кандидат економічних наук, доцент Євгенія Михайлівна Кондратенко. Вона багато років уже не працює в нашому вузі, але її людяність, прагнення бачити в кожному вчорашньому школярі особистість, бажання допомогти, пояснити залишили незгладимий слід у моїй душі на багато років.

На нашому факультеті навчалася багато дівчат. Тоді професії економіста, бухгалтера вважалися жіночими, тому хлопців у наших групах можна було перерахувати на пальцях. Але це анітрохи не затьмарювало нам студентське життя. На факультеті працювали різні студентські організації. Так студентський деканат майже всі роки навчання в інституті очолював Гриша Дібніс, нині кандидат економічних наук, доцент, провідний викладач кафедри адміністрування університету, справжній професіонал своєї справи Григорій Ілліч Дібніс. Комітет комсомолу на факультеті практично беззмінно працював під керівництвом Віталіка Максимова, нині доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки підприємства Віталій Володимирович Максимов. Напевно, той досвід, якого вони набули у студентські роки, і допоміг цим людям просуватися сходами професійного зростання. Серед моїх однокашників, тих, з ким сиділи на лекціях, складала іспити, де, чого гріха таїти, іноді й списували, ходили на танці, в кіно й у ледве чи не єдине у всьому місті кафе «Сніжинка», чудові люди: мій колега, кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності нашого університету Костянтин

Іванович Бабенко, заступник губернатора нашої області Юрій Євгенович Ареф'єв, начальник планово-економічного відділу ВАТ «Завод гірничорядувальної техніки «Горизонт» Надія Олександрівна Суродіна. Відтоді, як ми вчилися, минуло так багато часу, що вже діти моїх однокашників або вчать на нашій спеціальності, або вже отримали професію менеджера-економіста.

Заняття проводили в нас чудові викладачі: тоді ще кандидат економічних наук, доцент Валентин Миколайович Гончаров і кандидати економічних наук доценти Борис Терентійович Кляйненко, Володимир Степанович Потапов, Станіслав Йосипович Радомський, Валентина Артемівна Литвак, Неллі Євгенівна Гриньова, Ганна Максимівна Воробйова, асистенти Лідія Дмитрівна Маринченко, Марк Анатолійович Таращанський, Віктор Миколайович Зубов і багато інших. Думаю, що характерною рисою мого студентського покоління було бажання вчитися, що й дозволяло нам вчитися без особливої напруги. І результати були просто блискучі: 13 моїх однокашників закінчили інститут із червоними дипломами. Ми в нашій групі поняття не мали, що таке «хвіст», не знали, як виглядає «хвостівка» і як вона оформлюється. Чудова освіта, яку здобула в інституті, дозволила мені після закінчення навчання приступити до роботи у виробничому об'єднанні «Ворошиловградтепловоз». Мені не треба було переучуватися або доучувати що-небудь на ходу. Я вважаю, що викладачі інституту, й особливо моєї випускної кафедри, дали мені всі необхідні знання й навички.

Напевно, саме чудові викладачі й «заразили» мене науковою працею. Навчалася з інтересом і із захопленням займалася науковою діяльністю, за результатами якої під керівництвом мого першого наукового керівника, кандидата економічних наук, доцента Сергія Івановича Поздєєва й опублікувала першу наукову працю «Учет, экономический анализ и комплексное планирование конечного продукта с учетом промежуточных звеньев производственного цикла методом внутриотраслевых производственных балансов». Саме в студентські роки сформувався перший напрям моїх наукових інтересів (балансовий метод, його розвиток і застосування у різних сферах економіки, дослідженню якого присвятила наступні роки наукової діяльності).

Стверджувати, що ми були зайняті лише навчанням, значить, погрішити перед істиною. Тоді в інституті було всього шість факультетів, і до кожної святкової дати один із них обов'язково готував святкову програму. Ці вечори були веселими, багатолюдними й відбувалися дуже цікаво. Але особливо всі прагнули потрапити на святковий вечір, якщо його готував факультет АВП автоматизації виробничих процесів, тому що саме на цьому факультеті був створений і набув небаченої популярності вокально-інструментальний ансамбль «Старий диліжанс». Такі вечори, поїздки шоосені «на картоплю», відпочинок у студентському таборі «Старт», заняття у спортивних секціях урізноманітнювали наше студентське життя,

робили його насиченим, цікавим. Студентські роки були нашим воістину «золотим часом». Саме тоді роки ми сформувалися як професіонали й багато в чому як особистості. Студентські роки навчили нас дружити, цінувати допомогу й допомагати іншим. І в тому, ким ми сьогодні стали, і як склалися наше життя (і моє зокрема) заслуга мого вузу, в якому я навчалася, а зараз працюю. Низький уклін викладачам, які нас учили, і найглибша вдячність їм за все зроблене.

Г.І. Дібніс: Усе моє життя пов'язане зі становленням і розвитком факультету менеджменту. У 1972 році я вступив на новостворений економічний факультет — на спеціальність «інженер-економіст». Так вийшло, що чотири кафедри економічного факультету стали в майбутньому основою реорганізації його в низку факультетів економіко-управлінського напрямку: кафедра організації й управління виробництвом стала основою факультету менеджменту, кафедра економіки машинобудування — економічного факультету, кафедра бухгалтерського обліку і АГД — фінансового факультету, кафедра матеріально-технічного постачання спільно з кафедрою економічної кібернетики — факультету управління в економіці.

Розвиток факультету відбувався на основі його випускників. Перші його керівники (ще економічного факультету) декан Н.Г. Курс, парторг і завідувач кафедрою В.М. Гончаров, завідувачі кафедрами І.П. Житна, О.А. Бурбело, А.Л. Правошинський узяли курс на підготовку кадрів зі своїх випускників і це виправдало себе. Зараз більшість завідувачів кафедр і провідних доцентів — колишні випускники. А це — вісім докторів, десятки кандидатів наук. Усім, хто хотів займатися науковою роботою, надавалася допомога і сприяння. Зараз ми, колишні випускники, а нині співробітники факультету менеджменту, пишаємося його і своїми досягненнями.

Сучасний етап розвитку факультету «Менеджменту» пов'язаний із роботою професорів Г.В. Козаченко, А.Е. Воронкової, відповідно завідувачок кафедр менеджменту, менеджменту ЗЕД, а також роботою доцентів І.Ю. Ладико, О.М. Ляшенко, А.М. Колосова, представників молодих учених і викладачів: доцентів П.В. Кривулі, Е.Н. Коренева, О.В. Родіонова, О.О. Ромахової та багатьох інших. Зусиллями колективів трьох кафедр і деканату факультет після чергової реорганізації не лише не послабив, а навпаки — підсилив свої позиції, зміцнив свою високу науково-педагогічну репутацію. Результати роботи — це серйозні монографії, підручники, збірки статей, регулярні захисти дисертацій, успішна підготовка магістрів, фахівців і бакалаврів (дипломи і нагороди на загальнонаціональних конкурсах), розвиток студентської науки, успішна робота аспірантури й докторантури та багато іншого.

Високі наукові досягнення факультету полягають не лише в наявності багатьох виданих монографій, а й у визнанні наукових шкіл із проблем конкурентоспроможності (професор А.Е. Воронкова), управління певними видами витрат (професор Г.В. Козаченко), управління малим бізнесом (професори

Молоді
Г.І. Дібніс та
М.М. Чурсін

Г.В. Козаченко, А.Е. Воронкова, доцент О.М. Ляшенко), фінансового менеджменту (професор Г.В. Козаченко, доцент О.М. Ляшенко), процесного підходу (доцент І.Ю. Ладико), адміністративного управління (доценти Г.І. Дібніс, О.А. Ромахова) і багатьох інших.

Пропрацювавши все життя на факультеті, я можу з упевненістю сказати, що його історія є не лише історією розвитку гідного навчального підрозділу, але й віддзеркаленням історії розвитку науки менеджменту, зміни ставлення до менеджменту в суспільстві, переходу від сприйняття фахівця із менеджменту як екзотики до розуміння, що це одна з наймасовіших і затребуваних професій.

Досягнення факультету, його викладачів і співробітників є основою оптимістичного сприйняття майбутнього навіть у сучасних непростих умовах.

В.М. Даніч: На формуванні економічного факультету, а згодом факультету менеджменту позначилися тонкі, але дуже резонансні взаємодія та взаємовплив міждисциплінарного середовища. Те, що зараз називається синергетичним ефектом. У кінці 60-х років у машинобудівному інституті організували один із перших обчислювальних центрів у Луганську. Очолив його молодий і дуже амбітний учений Михайло Порфирович Семесенко. Дуже швидко він зібрав навколо себе команду молодих співробітників, серед яких переважали математики і програмісти.

Я закінчував відділення обчислювальної математики механіко-математичного факультету Харківського державного університету ім. О.М. Горького (колишній ХГУ, а нині ХНУ ім. М. Каразіна). Після служби в Радянській армії офіцером-дворічником у вересні 1972 року приїхав до Луганська і влаштувався на роботу в обчислювальний центр. Тут обіцяли швидко дати квартиру, а я вже був одружений, народився син, і швидка перспектива отримання житла мене дуже спокусила. Крім того, батьки жили у Біловодському районі. Батьківщина, словом.

Таких, як я, на ОЦ було немало: Слава Горшков, випускник фізфаку ХГУ, в майбутньому доктор фізико-математичних наук, співробітник Інституту фізики НАН України, згодом професор нашого університету, нині співробітник Лос-Аламоської лабораторії в США, Володя Саранін, випускник фізфаку Пермського держуніверситету, в майбутньому доктор фізико-математичних наук, завідувач кафедри фізики Глазовського державного педагогічного інституту в Удмуртії, Боря Горбачов, випускник фізфаку МГУ, в майбутньому кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедр вищої математики, математичного

аналізу нашого університету. Всі ми ходили в пошитих з офіцерського сукна пальтах (речова пам'ять про армійську службу — чого добру пропадати!). А ще цілий «виводок» випускників мехмату Донецького держуніверситету: Володя Бурський, у майбутньому доктор фізико-математичних наук, провідний науковий співробітник Інституту прикладної математики і механіки (м. Донецьк), професор Донецького національного університету; Вася Шкуратько, Таня Чайка, Валя Гармачан. Співробітники ОЦ займалися математичним моделюванням технічних та економічних систем, створенням програмного забезпечення для так званих АСУ (автоматизованих систем управління). Створювали АСУ взуттєвої фабрики, управління пасажирських автоперевезень.

У 1973 році з Донецького університету прийшла нова команда математиків: Султан Рамазанов, Павло Єгоров. У майбутньому обидва вони стануть докторами наук: Єгоров — економічних, він очолить згодом економічний факультет Донецького національного університету, Рамазанов — технічних, а потім і економічних. Розповідь про двічі доктора Султана Курбановича Рамазанова ще попереду, він зіграє значну роль у становленні кібернетичної освіти й науки в нашому університеті, очолить кафедри технічної, потім економічної кібернетики, факультет управління, від якого безпосередньо відокремиться факультет менеджменту. А тоді це був дуже працездатний і по-людськи привабливий хлопець, що подавав надії.

У 1973 р. розгорнулися роботи з моделювання й управління хіміко-технологічними процесами. М.П. Семесенко уклав угоду із Северодонецьким ВО «Азот», а мене призначив відповідальним виконавцем. Із цих робіт згодом вималювалася моя кандидатська дисертація з управління швидкими процесами.

Але головним напрямом діяльності ОЦ і створеної у 1975 році кафедри технічної кібернетики і систем управління стала розробка систем стеження за космічними об'єктами. Михайло Порфирович зумів укласти величезні за обсягом угоди (мільйонні на ті гроші, а тоді карбованець був дорожчий за долар) з Міністерством загального машинобудування СРСР (воно займалося космосом) і Інститутом кібернетики ім. В.М. Глушкова.

Обчислювальний центр реорганізували в найпотужнішу наукову лабораторію (та він і почав називатися лабораторією обчислювальної техніки), тут з'явилися фахівці з систем цифрового автоматичного управління, почали розроблятися алгоритмічні мови і транслятори, були створені складні інформаційно-керуючі комплекси. Значний внесок у розвиток Обчислювального центру і кафедри ТКіСУ, окрім уже згаданих, зробили кандидати технічних наук, доценти Юхим Михайлович Болотінський, Віктор Олександрович Цигунов, Євгеній Миколайович Шапран (нині проректор університету, кандидат технічних наук, доцент, а скоро, напевне, доктор), Володимир Дмитрович Грибініченко, Борис Іванович Карпов, Микола Іванович Танченко і багато інших.

Згадую про них у контексті історії факультету менеджменту ось чому: ці люди формували сучасний кібернетичний підхід до дослідження складних систем, економічних зокрема, і в своєму середовищі, і в серед економістів (а менеджери тоді числилися управлінцями, організаторами виробництва і не відділялися від економістів). Завідувач кафедри ТКиСУ кандидат технічних наук, доцент М.П. Семесенко читав лекції з обчислювальної техніки у економістів, С.К. Рамазанов вів практичні заняття. Султан Курбанович одним із перших на кафедрі ТКиСУ захистив кандидатську дисертацію, причому в Києві, в Інституті кібернетики.

Одним із рушіїв наукового й освітнього прогресу в стінах машинституту було негласне (а нерідко і явне) змагання між кафедрами ТКиСУ (завідувач — кандидат економічних наук, доцент М.П. Семесенко) і прикладної математики (завідувач — доктор технічних наук, професор Е.Е. Рафалес-Ламарка, а згодом — Ю.С. Деордіца), зокрема і за право викладати на економічному факультеті. Певну своєрідність такому змагання додавав той факт, що М.П. Семесенко, В.О. Цигунов, Ю.М. Болотінський були, як і Е.Е. Рафалес-Ламарка, вихідцями з інституту «УкрНДІвуглезбагачення», мало того, працювали раніше у відділі Е.Е. Рафалеса. Кафедра прикладної математики також займалася створенням інформаційних систем, там були свої хороші математики і програмісти. Мені запам'ятався семінар із функціонального аналізу, організований Марком Тарашанським, співробітником, а згодом і викладачем кафедр вищої і прикладної математики. Марк закінчив Харківський авіаційний інститут, але завжди був відмінним математиком. Нині Марк Анатолійович — доцент кафедри математичного аналізу нашого університету.

Змагання за право викладати на економічному факультеті основи обчислювальної техніки (інформатики) виграла тоді кафедра прикладної математики, багато в чому завдяки Ю.С. Деордіці, що забезпечив оснащення кафедри сучасною обчислювальною технікою. Кафедра створила один із кращих в інституті навчальних дисплейних класів. Але це вже був кінець 80-х років.

А до цього, в 1985 році, кафедра ТКиСУ вирішила набагато важливіше завдання: розпочався прийом студентів на навчання за фахом «Робототехнічні системи і комплекси». Це був неймовірний успіх! Спеціальність входила до переліку привілейованих і так званих закритих. Студентам і викладачам оформляли спеціальний дозвіл (допуск) на проведення занять і наукових робіт. Величезну роль у відкритті такої спеціальності зіграла співпраця, наявність угод з Міністерством загального машинобудування СРСР.

У той час я вже працював викладачем кафедри, М.П. Семесенко доручив мені вести попередню співбесіду з абітурієнтами, які хочуть подати документи на цю спеціальність. Я цікавився мотивами їхнього вступу, ставив найпростіші питання з математики й фізики, прагнувши виявити людей випадкових,

охоплених ажіотажем. Адже спеціальність була дуже престижною. Запитую, наприклад, скільки буде, якщо додати $1/2$ до $1/3$? П'ять шостих, відповідають. А чому? Ось тим, хто пояснював «чому», я рекомендував здавати документи на цю спеціальність, іншим радив подумати про вибір іншої спеціальності. Добре це було чи ні, можна сперечатися, але слів з пісні не викинеш. Прискіпливий відбір майбутніх студентів давав свої плоди, років десять я практикував цю методу, і студенти-робототехніки були одними з найкращих. Звичайно, це лише мала складова успіху, основну роль відігравали потужна робота кафедри, популярність спеціальності.

Співпраця з економічним факультетом продовжувалася по лінії наукових, людських стосунків. Ось яскравий приклад: ще будучи студентом кафедри організації і планування виробництва, на кафедрі ТКиСУ прийшов Вася Іванов, нині солідний доцент кафедри менеджменту Василь Леонідович Іванов. Це була молода людина, що вирізнялася дивовижними здібностями з програмування, створення інформаційних систем. Він одразу став своїм у лабораторії обчислювальної техніки, почав займатися проектуванням системи підготовки виробництва для Северодонецького приладобудівного заводу. Василь Леонідович до цього часу співпрацює з кафедрою економічної кібернетики, ефективно реалізуючи міждисциплінарний підхід у наукових дослідженнях і навчальному процесі.

Кафедра ТКиСУ і спеціальність РТС розвивалися. У 1988 році кафедру очолив кандидат технічних наук, доцент С.К. Рамазанов. Зробив він це в дуже нелегкі часи. Завершувалася перебудова, і хоча ми цього ще не розуміли, Радянський Союз наближався до свого кінця. Припинилося державне фінансування наукових досліджень, зруйнувалася система госпдоговірної науки, підприємствам не було чим оплачувати угоди. Співробітники лабораторії ОТ перейшли на «вольні хліби», почали переходити в інші, так звані госпрозрахункові (читай — комерційні) організації. Там більше платили, можна було займатися комерційною діяльністю.

Святкування 20-річчя кафедри ОПВ (викладачі і студенти кафедри перед входом в університет). 1993 р. Зліва направо, перший ряд: М. М. Колосов, О. О. Ромахова, А. Е. Воронкова, невідома, Г. М. Воробйова, В. М. Гончаров

Набрав широкого розмаху рух зі створення центрів НТТМ (науково-технічної творчості молоді). Цим центрам дозволили займатися комерційною діяльністю, вони стали осередками здібних і запев'язливих молодих людей. Відзначимо, що основну масу таких людей становили економісти-організатори (менеджери) і програмісти. Один з перших центрів НТТМ у Луганській області очолив молодий кандидат економічних наук, випускник кафедри організації і планування виробництва Костянтин Іванович Бабенко.

А.Е. Воронкова: У 1984 році, закінчивши аспірантуру й успішно захистивши дисертацію, я повернулася в університет на рідну кафедру.

Моє повернення додому збіглося за часом із початком перебудови. Потрібно було подивитися по-новому, в світлі раніше недоступної інформації на соціально-економічні процеси, що відбуваються у країні. З розпадом СРСР і проголошенням незалежності України постала потреба вивчення нових умов діяльності підприємств, розробки рекомендацій зі здійснення ринкових реформ. Науковими розробками викладачів нашої кафедри цікавилися підприємства великих промислових центрів, а найбільш новаторські були взяті на озброєння й успішно запроваджувалися підприємствами Києва, Москви, Гродно.

В.М. Даніч: Перші випуски спеціальності РТС припали якраз на ці роки, і працевлаштування випускників було нелегкою справою. «Роботи» були не затребуваними, підприємства руйнувалися, справжні роботи нерідко потрапляли в металобрухт. Багато випускників стали потрібні як бухгалтери, економісти, менеджери. Знання комп'ютерної техніки, вміння вирішувати складні інтелектуальні завдання, самостійно освоювати нові інформаційні технології й системи, якнайбільше стали в нагоді робото-технікам на нових теренах.

Кафедра технічної кібернетики усвідомлювала і відстежувала цей процес. Я тоді працював заступником декана факультету електромашинобудування (до якого входила кафедра ТКіСУ). Пам'ятаю, навесні 1992 року у мене відбулася розмова з доцентом Юхимом Михайловичем Болотінським (це була дуже мудра людина, ми всі часто радилися з ним із різних питань): наші студенти влаштовуються на роботу бухгалтерами, менеджерами, банківськими працівниками, може, варто відкрити спеціальність «Інформаційні системи в економіці»? Пішли з цією пропозицією до завідувача кафедри С.К. Рамазанова, він її підтримав.

Розробили навчальний план, Султан Курбанович «пробив» це питання в міністерстві, і при кафедрі ТКіСУ в 1993 році відкрили спеціальність «Інформаційні системи в менеджменті». Студентів набрали відразу на 2-й курс, із різних спеціальностей охочих поступити було багато. Мені доручили підготувати і згодом прочитати курс «Інформаційні системи в банківській справі». Із цього почалося освоєння мною професії економіста. Мало того, у процесі

Святкування 20-річчя кафедри ОПВ (викладачі кафедри на сцені в актовому залі). 1993 р. Зліва направо, перший-другий ряд: Г. О. Дун, В. М. Гончаров, Л. М. Гречка, Л. О. Дейнека, А. Е. Воронкова, Г. М. Воробйова

читання цього курсу я «намацав» основну думку своєї майбутньої докторської дисертації: курс валюти під час паніки можна прогнозувати, спираючись на моделі епідемій.

1993-й був роком створення Східноукраїнського державного університету. Виникали нові спеціальності, кафедри. Через два роки, у 1995-му, кафедра організації і планування виробництва змінила свою назву на кафедру менеджменту. За часів перебудови сам термін «менеджмент» фактично був легалізований, дозволений до використання, увійшов до повсякденного обігу. І така зміна назви була природною і своєчасною.

У 1997 році С.К. Рамазанов захистив докторську дисертацію з управління виробничо-транспортними комплексами у системі екологічного моніторингу. У цей же час він усвідомив, що назву спеціальності «Інформаційні системи в менеджменті» слід змінювати. В Україні дуже активно почало розвиватися економіко-математичне моделювання, особливо донецькою науковою школою Ю.Г. Лисенка і В.Л. Петренка, з якими С.К. Рамазанов був добре знайомий. І вже за рік кафедра техкібернетики розділилася на дві: кафедру економічної кібернетики й кафедру інтегрованих комп'ютерних систем.

Відбулося це в рамках реорганізації структури університету, розпочатої новим ректором професором О.Л. Голубенком. Визначалися абсолютно нові горизонти, перед університетом ставилися завдання зовсім іншого рівня. Чесно кажучи, зрозумів я це не відразу. Влітку 1998 року ректор університету професор О.Л. Голубенко ухвалив рішення про створення факультету менеджменту. Деканом вирішено було призначити професора В.М. Гончарова. Звичайно ж, ініціатором створення факультету виступила кафедра менеджменту, її завідувач В.М. Гончаров. До нового факультету увійшли кафедри менеджменту, фінансів, економічної теорії й економічної кібернетики.

У те літо я тяжко хворів, мені зробили операцію на хребті, і про зміни, що відбулися в університеті, дізнався пізніше. Проходячи реабілітацію вдома (а мені дозволено було або лежати, або ходити),

від нудьги я серйозно взявся за докторську дисертацію. Підбив мене на цей крок Олексій Миколайович Коняєв. Він зателефонував мені додому, розпитав про здоров'я і в своїй рішучій манері заявив: нема чого тобі відлежуватися, займися роботою. За мною заїхав його зять, Андрій Павлович Шведчиков, забрав до себе додому, і Олексій Миколайович у ґрунтовній бесіді переконав мене здійснити цей намір. Мало того, він залучив мене до роботи за завданням обласної державної адміністрації. Йшлося про обґрунтування відкриття вільних економічних зон, інформаційну інфраструктуру такої зони. Для мене це був серйозний крок у бік менеджменту й економічної науки.

До хвороби я працював заступником декана факультету електромашинобудування, і коли я повернувся на роботу, мені запропонували стати заступником декана нового факультету. У В.М. Гончарова було два заступники: я і доцент кафедри економічної теорії (раніше — політекономії) Анастасія Микитівна Моклякова. До цього часу я з теплотою і вдячністю згадую співпрацю з Анастасією Микитівною. Я відповідав за навчальний процес, вона — за виховний. Наш тандем працював злагоджено, конструктивно, швидко налагодилася навчально-організаційна діяльність нового факультету.

У кінці 1999 року я вирішив остаточно засісти за дисертацію і пішов з деканату. А незабаром, улітку 2000 року, факультет менеджменту реорганізували в факультет управління. Деканом його призначили професора С.К. Рамазанова, факультет перебрався у корпус колишнього промислово-економічного технікуму (нині 12-й корпус університету) і почався новий етап у його розвитку.

В.М. Даніч: Ще раз можна запитати: навіщо так багато слів сказано про обчислювальний центр, кафедру технічної кібернетики? Який вони мають стосунок до менеджменту? Я поставлю зустрічне питання: поясніть, чому ми разом? Чому математик Рамазанов прийшов у економіку, став завідувачем кафедри економічної кібернетики, деканом факультету управління? Чому математик Даніч став деканом факультету менеджменту? Чому талановитий учений в галузі композитних матеріалів В.А. Рач створив кафедру управління проектами й економічної статистики (а по суті — проектного менеджменту)? На мій погляд, не можна зрозуміти закономірності розвитку сучасної науки, особливо економічної, і багатьох організаційних структур, не враховуючи діалектичної єдності сучасного наукового та цивілізаційного процесів. З огляду на багато причин економіка стала найпривабливішим і найвдячнішим об'єктом застосування людського інтелекту, у багатьох випадках — єдиною можливістю. Є в цьому загроза «чистим» економістам?

Думаю, немає! Втім, тут багато «але». Я не вірю в ефективність такого взаємопроникнення і взаємовпливу без глибокого, сумлінного й відповідального вивчення об'єкту докладання наших зусиль — економіки і менеджменту, розуміння суті економічних та організаційних відносин. Математик

має проникнутися змістом реального економічного життя. Найкраще, якщо в нього буде практичний досвід роботи: банківської або біржової, управлінської чи виробничої, досвід аналізу причинно-наслідкових зв'язків і механізмів розвитку процесів або систем. Але так само економіст або менеджер, вихований навчально-методичним катехізисом радянського або західного зразка, що звик схоластично класифікувати явище замість того, щоб глибоко вивчити його, який не володіє формально-кількісними методами (читай — математикою), не може бути сучасним ученим. Втім, ці міркування виходять за рамки історіографії.

Повернімося до історії факультету. Її мейнстрім визначався, звичайно ж, діяльністю кафедри організації і планування виробництва, нині менеджменту. І ключовою складовою цієї діяльності став науково-кадровий «вибух», що стався на рубежі століть і ще раніше, фейерверк докторських дисертацій, які захистили спочатку В.М. Гончаров, згодом — Ірина Романівна Бузько, Ганна Володимирівна Козаченко, Віталій Володимирович Максимов, Алла Єженівна Воронкова, інші вихованці та викладачі цієї кафедри.

Найважливішою подією в історії економічної освіти в нашому університеті стало створення спеціалізованої ради із захисту економічних дисертацій. Але розповідь про ці події має звучати з вуст її безпосередніх учасників. Тому передаю слово Г.В. Козаченко

Г.В. Козаченко: Рада із захисту кандидатських дисертацій створена в нашому університеті в 1995 році. Першою на новоствореній раді захистила кандидатську дисертацію Ірина Михайлівна Труніна, нині — доцент кафедри міжнародної економіки.

Від тоді минуло майже 15 років. За ці роки нашу спеціалізовану раду реорганізували з кандидатської в докторську, нині вона майже повністю укомплектована докторами економічних наук, які працюють у нашому університеті. Рада досить авторитетна, на захист до нас подають дисертації претенденти не лише з нашого університету, а і з вузів інших міст — Харкова, Дніпропетровська, Одеси, Сімферополя, Дніпродзержинська, Донецька й Києва. За роки роботи ради на її засіданнях захищено 152 кандидатські і докторські дисертації.

В.М. Даніч: У 2002 році кафедра менеджменту дала пугівку в життя новій кафедрі — менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, яку очолила доктор економічних наук, професор Алла Єженівна Воронкова.

А.Е. Воронкова: Величезні зміни відбулися в нашому університеті. Були створені нові кафедри, з'явилися нові спеціальності. Така реорганізація вимагала нових кадрових рішень, запрошення докторів наук з інших вузів, активізації роботи над докторськими дисертаціями наших університетських учених. Ініціатором і натхненником цих змін став ректор університету, доктор технічних наук, професор Олександр Леонідович Голубенко. З'явилося університетське видавництво наукової і навчальної літератури,

Кафедра МЗЕД, листопад 2007. Зліва направо: О. В. Родіонов, Н. Г. Калюжна, О. В. Свирідова (позаду), Н. Є. Гриньова, Ю. Ш. Каширіна, Ю. В. Шевченко, В. Г. Лежєцьков, Е. Н. Корєнєв, К. В. Кокура, Н. В. Рибак (позаду), Н. Тігова, І. В. Махоніч, А. Е. Воронкова (за столом), Ю. С. Погорєлов, Н. В. Королькова, К. І. Бабєнко

що дуже полегшило видання підручників і монографій. Розширилися міжнародні зв'язки університету. Учасником значних міжнародних проектів стала й наша кафедра. У виконанні цих проектів спільно з нами брали участь університети Росії, Ірландії, Німеччини, Греції. Проведені дослідження із проблем функціонування підприємств у ринкових умовах, управління їх конкурентоспроможністю стали основою багатьох монографій, навчальних посібників, дисертацій.

В.М. Даніч: Кафедри менеджменту і менеджменту ЗЕД з 2000 року йшов розвиток у складі факультету управління, очолюваного професором С.К. Рамазановим. Кафедри «переїхали» з 3-го корпусу у 12-й, облаштувалися, обжили його.

2000-ні роки стали часом стрімкого розвитку нашої Alma mater. Колишній машинобудівний інститут перетворювався на унікальний навчальний заклад, що поєднує в собі ознаки технічного й класичного університетів. Ректор О.Л. Голубенко поставив завдання вивести університет у лідери вищої освіти України. І кафедри факультету гідно відповіли на цей заклик. Зростає кількість студентів, починається підготовка магістрів, захищаються кандидатські й докторські дисертації. У 2007 році за допомогою кафедр менеджменту і менеджменту ЗЕД була створена ще одна кафедра — адміністрування, яку очолив кандидат економічних наук, доцент Олександр Миколайович Антіпов, голова Луганської обласної державної адміністрації.

Водночас створили й факультет менеджменту (шляхом розділення факультету управління) у його нинішньому складі: кафедри менеджменту, менеджменту ЗЕД, адміністрування. По суті, напрям підготовки «менеджмент» було виділено в окремий факультет. Він вийшов невеликим, але яскравим,

відомим в Україні завдяки своїм ученим, викладачам. Характерна риса факультету — гармонійне поєднання викладачів молодого і старшого віку, майже золота середина: «молоді» більше ніж «старих».

Студенти факультету — дуже активний, ерудований і креативний народ. Серед кращих студентів і випускників останніх років: Антон Гриньов, переможець всеукраїнської олімпіади магістерських робіт з менеджменту, нині аспірант кафедри менеджменту ЗЕД, Олександр Глуценко, переможець всеукраїнської олімпіади наукових робіт з менеджменту, нині співробітник обласної податкової адміністрації, Катя

Григорова, призер всеукраїнської олімпіади наукових робіт з менеджменту; Катя Шеховцова, староста групи УП-161, голова студради факультету, Оля Грицай, Катя Горгуракі, студентки групи УП-161 — організатори волонтерського руху допомоги дітям і ветеранам, Аня Піхельсон, студентка групи УП-151, координатор обласного відділення міжнародної молодіжної організації AIESEC; Даша Захарова, студентка групи УП-262, переможець університетського конкурсу «Студент року — 2009» і багато інших.

Студенти проводять новорічний ранок у дитячому будинку. Катя Шеховцова і Оля Грицай — у центрі

Завершуючи історичний екскурс, хочу відзначити, що всі ми були живими людьми, зі своїми позитивними рисами й недоліками, а реальне життя — сповнене драм і навіть трагедій. У цьому екскурсі ми прагнули пригадати головне, умовно зтерши з пам'яті випадкові події. Вдалося це чи ні — судити не нам.